

Novela směrnice o nabývání a držení zbraní

1. Úvod

Držení a nabývání střelných zbraní je na evropské úrovni řešeno tzv. harmonizací, konkrétně směrnicí č. 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní (dále jen „**Směrnice**“)²⁾. Dne 14. března 2017 byla Evropským parlamentem schválena novela směrnice č. 91/477/EHS (dále jen „**Novela**“)³⁾. Ta byla následně schválena Komisí a vydána dne 24. května 2017 v úředním věstníku Evropské unie. Potřeba novelizovat Směrnici vyvstala po sérii teroristických útoků, především s ohledem na skutečnost, že při jednom z nich byly použity zbraně původně znehodnocené podle slovenských předpisů a znovu uschopněné pro střelbu.⁴⁾ Novela však obsahuje nejen pravidla zpřísnující znehodnocování zbraní, ale přináší i výrazné změny v oblasti kategorizace zbraní, které se viditelně promítnou do stávající české úpravy, tj. do zákona č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu (dále jen „**Zákon o zbraních**“). Novela nově rozšiřuje kategorii nejvíce nebezpečných zbraní, kategorii A (podle Zákona o zbraních se jedná o zbraně zakázané a k jejich nabytí je třeba výjimka od Policie České republiky), o značné množství zbraní doposud kategorizovaných jako zbraně kategorie B (podle Zákona o zbraních se jedná o zbraně zakázané a k jejich nabytí je třeba povolení od Policie České republiky). Z kritérií, která byla zvolena pro změnu klasifikace, se autoři rozhodli zaměřit na tři nejspornější, a to původní funkční provedení zbraně, velikost zásobníku vloženého do zbraně a celková délka zbraně. Dále autoři shrnují postoj České republiky k Novele a analyzují některé zákony, které jsou v reakci na Novelu navrhovány.

¹⁾ Článek vychází obsahově ze stejnojmenné práce autorů přihlášené do X. ročníku soutěže SVOČ. Vedoucím práce byl Mgr. Petr Navrátil, autorem oponentského posudku Mgr. Eliška Nováčková. Práce byla úspěšně obhájena ve fakultním i československém kole.

²⁾ Evropská unie. Směrnice Rady č.91/477/EHS ze dne 18. června 1991 *Eur-Lex, Access to European Union Law*. [online]. [2017-04-17]. Dostupné na [www: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A01991L0477-20080728](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A01991L0477-20080728).

³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní. *Eur-Lex, Access to European Union Law*. [online]. [2017-09-17]. Dostupné na [www: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32017L0853](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32017L0853).

⁴⁾ Charlie Hebdo shootings Automatic rifles used in Paris attacks traced to shop in Slovakia. *The Telegraph*[online]. [2017-03-17]. Dostupné na [www: http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11420946/Charlie-Hebdo-shootings-Automatic-rifles-used-in-Paris-attacks-traced-to-shop-in-Slovakia.html](http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/france/11420946/Charlie-Hebdo-shootings-Automatic-rifles-used-in-Paris-attacks-traced-to-shop-in-Slovakia.html).

2. Nově stanovená kritéria pro změnu kategorizace zbraně⁵⁾

Novela kategorizuje zbraně, které byly původně vyrobeny jako samočinné, ale přestavbou byly trvale změněny na samonabíjecí jako zbraně kategorie A. Zdůvodnění této úpravy spočívá v teoretické možnosti přestavby takových zbraní zpět na samočinné.

Předně je třeba uvést, že původní funkční provedení zbraně nemusí být vlastníkem těchto zbraní známo. To, že je zbraň vizuálně stejná a technicky podobná samočinné zbraní, nemusí automaticky znamenat, že byla vyrobena přestavbou původně samočinné zbraně. Zároveň existují zbraně, které jsou na trhu ve více provedeních, tedy v civilním – samonabíjecím, a vojenském – samočinném. Z důvodu původní funkce zbraně bude mít Novela zásadní vliv na zbraně původně vojenské, vyřazené a schváleným postupem upravené na civilní – samonabíjecí. V České republice se změna kategorizace může týkat většiny samonabíjecích verzí útočné pušky vz. 58.

Informace o původním provedení zbraně zpravidla není uváděna ani v typových listech zbraně, ani se nejedná o informaci obsaženou v průkazu zbraně. Zákon o zbraních žádnou obdobnou charakterizaci zbraně nezná. Lze tedy předpokládat, že při transpozici Novely bude třeba zvážit, jak citlivě implementovat výše uvedenou změnu kategorizace do Zákona o zbraních. Autoři se domnívají, že pouhým vložením ustanovení ve znění nacházejícím se v Novele nedojde k jednoznačné úpravě, která by tím mohla být obtížně aplikovatelná, či neaplikovatelná.

Při úpravě funkčního provedení zbraně dochází zpravidla k modifikaci či vyjmutí jednotlivých dílů spoušťového ústrojí, znehodnocení části ústrojí návarkem či vyjmutím některých dílů a navařením ocelového bloku zabraňujícím jejich zpětné montáži. Lze si představit situaci, kdy budou existovat zbraně vyrobené již jako samonabíjecí (například z náhradních dílů), ale technicky shodné se zbraněmi upravenými na samonabíjecí. Mezi těmito dvěma zbraněmi vznikne podle Novely rozdíl v klasifikaci, přestože budou technicky naprosto shodné. Touto odlišnou klasifikací však vzniknou držitelům identických zbraní různá práva a povinnosti plynoucí zejména ze zákonných požadavků na uložení těchto zbraní. Dále bude třeba vyřešit, zdali držitelé zbrojního průkazu kategorie B ke sportovním účelům, budou moci oproti současné úpravě nabývat i zbraně kategorie A, které byly původně klasifikované jako zbraně kategorie B.

Dalším z nových hodnotících kritérií pro zařazení zbraně do kategorie A je velikost zásobníku vloženého do zbraně. U dlouhých zbraní, které jsou

⁵⁾ Kromě vlastní analýzy ustanovení Novely čerpali Autoři v této části z následujících zdrojů:
KARÁSEK, D. Evropská směrnice: co bude dál. *Střelecká revue*. 2016, 48(10), 2.
KARÁSEK, D. Začíná trialog. *Střelecká revue*. 2016, 48(12), 2.
KARÁSEK, D. Zprávy z EU. *Střelecká revue*. 2016, 48(9), 2.
KARÁSEK, D. Rada EU a Směrnice. *Střelecká revue*. 2016, 48(8), 1.
KARÁSEK, D. Odkud se ty nápady berou? *Střelecká revue*. 2016, 48(7), 1.

charakterizovány jako zbraně určené ke střelbě z ramene (autoři upozorňují, že tato charakterizace neodpovídá účinnému znění Zákona o zbraních), je objem zásobníku zařazující zbraň do kategorie A stanoven na deset nábojů, u krátkých zbraní na dvacet. Ustanovení Novelu zavádějící tento prvek je však poněkud zmatené, neb dochází ke kategorizaci podle vloženého zásobníku, nikoliv však pro možnost zásobník vložit. Zásobníky se tak stávají kvazi-hlavní částí zbraně, přestože mezi hlavní součásti zbraně zařazeny nejsou. Na tuto paradoxní situaci upozornila ve své zprávě⁶⁾ poslankyně evropského parlamentu Vicky Ford, zpravodajka řízení o novelizaci Směrnice. Rovněž Novela nepočítá e skutečností, že zásobníky lze ze zbraně vyjmout.

Z české úpravy se nabízí kategorizace zakázaných zásobníků jako zakázaného doplňku zbraně. Přesto, že Novela je takto explicitně necharakterizuje, je jejich nabytí umožněno pouze držitelům oprávnění pro příslušnou zbraň kategorie A. Zároveň Směrnice obsahuje sankci za držení zásobníku bez povolení. Tato sankce se však vztahuje pouze na držitele zbraní. Paradoxně tak může být ustanovení interpretováno jako skutková podstata trestného činu nedovoleného ozbrojování s dopadem pouze na držitele zbrojních průkazů.

Je nutno uvést, že zásobníky libovolného provedení a kapacity doposud nebyly hlavní částí zbraně, nýbrž příslušenství ke zbraní, a tedy nebyl jejich prodej omezen ani monitorován. Navíc se – na rozdíl od některých hlavních částí zbraně – na většině zásobníků nenachází jakýkoliv identifikační údaj, který by umožnil sledovatelnost jednotlivých zásobníků. Zásobníky podle účinného znění Zákona o zbraních nejsou evidovány a existuje jich mnohonásobně vyšší počet než evidovaných zbraní, pro které jsou určeny. Zpětná evidence zásobníků je tedy prakticky vyloučena, neb zásobníky není možné jednotlivě identifikovat a zároveň je prakticky nemožné dohledat a případně i označit a zaevidovat veškeré nově zakázané zásobníky. V případě zařazení zásobníků mezi zakázané doplňky zbraně pravděpodobně rovněž nedojde k registraci veškerých, ba ani většiny zásobníků.

Dle stávající české úpravy je rozhodující pro kategorizaci zbraně délka hlavně či hlavnového svazku. U většiny zbraní je hlaveň pevně spojena s rámem zbraně a běžnými prostředky a bez odborných znalostí a vybavení ji nelze vyměnit. Zároveň délka hlavně výrazně ovlivňuje kinetickou energii střely, kdy zbraně s kratší hlavní mají menší kinetickou energii střel než zbraně s hlavní delší. Novela však zavádí novou úpravu, která (přesto, že dle uvážení státu transponujícího Novelu nemusí nahradit jiná kritéria, *pozn. autorů*) kategorizuje zbraň určenou pro střelbu z ramene podle její délky se zasunutou

⁶⁾ Evropská unie. FORD, V. *Zpráva Výboru pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů*, č.A8.0251/2016 ze dne 2. srpna 2016 o návrhu směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabytí a držení zbraní *Evropský parlament*. [online]. [2017-04-17]. Dostupné na [www: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2016-0251+0+DOC+XML+V0//CS](http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2016-0251+0+DOC+XML+V0//CS)

či sklopenou ramenní opěrkou při zachování funkce zbraně. Toto je zdůvodněno možností snazšího skrytí takové zbraně. Novela již dále neřeší, zda – podobně jako u zásobníků – má být samotné držení sklopné opěrky porušením zákona či nikoliv. Dle současné právní úpravy jsou veškeré ramenní opěrky (pažby), pažbičky, předpažbí či jiné rukojeti volně prodejným příslušenstvím. Obdobně jako zásobníky neobsahují identifikační údaj. Výměna ramenní opěrky za opěrku umožňující zkrácení zbraně pod délku 60 cm tak bude nově zásahem vyžadujícím změnu kategorie zbraně.

Autoři si dovoluují upozornit, že doposud si mohl legální držitel na zbraň upevnit pažbu dle svého uvážení. Pažba, která byla na zbraň připevněna při prodeji, mohla být nahrazena pažbou jinou. Při změně kategorizace tak bude nutné vycházet nikoliv z evidence zbraní (obsahuje-li údaje o ramenní opěrce, resp. celkové délce zbraně se zasunutou či sklopenou ramenní opěrkou) či typového listu, ale bude nutné provést *ad-hoc* kategorizaci zbraní.

3. Odůvodnění a proporčnost změny kategorizace

Zpřísnění pravidel pro nabývání a držení zbraní je v Novele zdůvodněno vysokou nebezpečností některých zbraní a bojem proti terorismu. Při hodnocení, zda může navrhovaná úprava dosáhnout deklarovaného cíle, je třeba vzít v úvahu zkušenosti s v Evropě proběhlými teroristickými útoky a zhodnotit kritéria nebezpečnosti zbraní, označených Novelou jako nejvíce nebezpečné, se zbraněmi, které jako nejvíce nebezpečné označené nejsou.

Pro podporu svého návrhu nebyl v procesu přijímání představen žádný dokument prokazující jakoukoli souvislost mezi legálně držеныmi zbraněmi a terorismem. Rovněž lze konstatovat, že na základě veřejnosti dostupných informací nebyl žádný z teroristických útoků v Evropě od 11. září 2001 spáchán legálním držitelem zbraně, a dle informací autorů ani legálně držanou zbraní. Uvedené lze tedy shrnout konstatováním, že pokud existuje souvislost mezi legálně držеныmi zbraněmi, jejich držiteli a terorismem, nebyly předloženy jakékoliv důkazy prokazující tuto souvislost, naopak lze o její existenci důvodně pochybovat.

Pro podporu kategorizace původně samočinných zbraní upravených na samonabíjecí jako nejvíce nebezpečných bylo použito tvrzení, že hrozí jejich zpětná konverze na samočinné zbraně. Vzhledem k tomu, že tato generalizace nebere v úvahu různorodost technických řešení úpravy spoušťových systémů původně samočinných zbraní, domnívají se autoři, že uvedené tvrzení je nedostatečné. Při připuštění vysoké nebezpečnosti zbraní původně samočinných přestavěných na samonabíjecí prameníci z možnosti zpětné konverze je třeba řešit technickou realizovatelnost jejich zpětné konverze vždy podle konkrétního typu zbraně a způsobu konverze. Rozhodnutí o technické realizovatelnosti zpětné konverze zbraně na samočinnou by mělo být v kompetenci odborného úřadu disponujícím dostatkem informací o konkrétním typu zbraně. Řešení na evropské úrovni se z tohoto pohledu jeví jako nevyhovující.

Rovněž kapacita zásobníku nebyla jakožto hodnotící kritérium řádně podpořena jakoukoli statistikou. Konkrétní maximální povolená kapacita zásobníků zbraní byla v průběhu jednání měněna⁷⁾, což samo o sobě dokládá nepodloženost tohoto omezení. Navíc oproti určení původní funkce zbraně či celkové délky se sklopenou/zasunutou ramenní opěrkou se regulace maximální kapacity zásobníků jeví jako nerealizovatelná, a to zejména z důvodu absence evidence zásobníků a možnostech evidovat zásobníky.

Ani délka zbraně se sklopenou/zasunutou ramenní opěrkou nebyla jakožto hodnotící kritérium podpořena relevantní statistikou poukazující na nebezpečnost takových zbraní. Přesto, že ze tří hodnocených kritérií se jedná o jediné, které je bezpochyby realizovatelné, je třeba vzít pro potřebu jeho hodnocení v úvahu jeho vnitřní rozpornost. Pokud nebezpečnost zbraně určené ke střelbě z ramene spočívá v jejím zkrácení z důvodu snazšího ukrytí, lze se domnívat, že přestože taková zbraň nebude „deaktivovaná“, tedy střelby neschopná, bude při složeném stavu představovat menší riziko, neb ji nebude možné řádně použít (protože je určená ke střelbě z ramene). Podmínka deaktivace zbraně je tedy absurdní. Autoři si rovněž dovolují poukázat na skutečnost, že existuje celá řada zbraní, u kterých je možnost jejich rozložení na několik částí odůvodněna nutností transportu zbraně. Při takovém rozložení je sice nemožné zbraň používat, nicméně opětovné složení je možné provést v řádu sekund. Deklarovaného cíle tedy navrhovanou úpravou opět nebude dosaženo.

4. Reakce České republiky

Česká republika zastává negativní postoj vůči schváleným opatřením a již během procesu přijímání Novely zaslala svá stanoviska⁸⁾ jakožto součást připomínkového řízení. Problematikou se aktivně zabývá Ministerstvo vnitra, jež kromě snahy informovat veřejnost o omezeních, které s sebou Novela přináší,

⁷⁾ 13. European union. Amendments 87-303, FORD, Vicky, no. 2015/0269(COD), 29. 4. 2016, proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending Council Directive 91/477/EEC on control of the acquisition and possession of weapons *European Parliament*. [online]. [2017-04-17]. Dostupné na [www: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=//EP//NONSGML+COMPARL+PE-582.157+01+DOC+PDF+V0//EN&language=EL](http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=//EP//NONSGML+COMPARL+PE-582.157+01+DOC+PDF+V0//EN&language=EL).

14. European union. Amendments 304-579, FORD, Vicky, no. 2015/0269(COD), 28. 4. 2016, proposal for a directive of the European Parliament and of the Council amending Council Directive 91/477/EEC on control of the acquisition and possession of weapons *European Parliament*. [online]. [2017-04-17]. Dostupné na [www: http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=%2F%2FEP%2F%2FNONSGML%2BCOMPARL%2BPE-82.208%2B01%2BDOC%2BPDF%2BV0%2F%2FEN](http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=%2F%2FEP%2F%2FNONSGML%2BCOMPARL%2BPE-82.208%2B01%2BDOC%2BPDF%2BV0%2F%2FEN).

⁸⁾ Usnesení Poslanecké sněmovny č. 1190. *Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR* [online]. [2017-04-02]. Dostupné na [www: http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=86025](http://www.psp.cz/sqw/text/text2.sqw?idd=86025) a usnesení Senátu č. 401. *Senát Parlamentu ČR* [online]. [2017-04-02]. Dostupné na [www: http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pszenat/original/79728/66998](http://www.senat.cz/xqw/xervlet/pszenat/original/79728/66998).

také analyzuje možné dopady Novely⁹⁾ a současně připravilo na základě souhlasu uděleného vládou¹⁰⁾ žalobu na neplatnost Novely.

Tato žaloba byla dne 9. srpna 2017 podána spolu s návrhem na odklad provádění Novely k Soudnímu dvoru Evropské unie. Česká republika primárně napadá pravomoc Evropské unie přijmout legislativní akt tohoto obsahu, neboť cíl Novely směřuje k předcházení trestné činnosti a terorismu, což jsou však oblasti, v rámci kterých nelze přijímat harmonizační opatření (samotná Novela byla přijata na základě čl. 114 SFEU jakožto harmonizační opatření směřující k fungování vnitřního trhu). Dalším argumentem je zjevná neproporcionálnost Novely jako takové. Česká republika zdůrazňuje nepřiměřenost jednotlivých opatření, která nejsou založena na žádné relevantní studii či analýze dopadů. Také zpochybňuje jasnost, přesnost a srozumitelnost Novely, jejíž ustanovení mohou být chápána odlišně a jako taková představují porušení principu právní jistoty, jakožto jednoho ze základních principů demokratického právního státu. V neposlední řadě upozorňuje na čl. 1 bod 6 Novely, který hodnotí jako diskriminační. Zmiňovaný bod umožňuje členským zemím udělit určitým osobám povolení pro držení jinak zakázaných zbraní, to však pouze za předpokladu, že daný členský stát má vojenský systém založený na branné povinnosti a fungující minimálně 50 let. Tento požadavek je vzhledem k datu vzniku některých členských států (včetně České republiky) objektivně nesplnitelný. Bližší informace ohledně připravované žaloby nebyly doposud zveřejněny¹¹⁾.

S ohledem na nutnost dodržovat unijní právo však současně s přípravou textu žaloby probíhají i legislativní snahy o pokud možno co nejvhodnější implementační řešení.

5. Legislativní návrhy

V souvislosti se schválením Novely přišlo nejprve Ministerstvo vnitra¹²⁾, později skupina poslanců v čele s Romanem Váňou a Milanem Chovancem, s návrhem novely ústavního zákona č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České

⁹⁾ Analýza možných dopadů Směrnice. *Ministerstvo vnitra ČR* [online]. [2017-07-25]. Dostupné na [www: http://www.mvcr.cz/clanek/analiza-moznych-dopadu-revize-smernice-o-kontrolle-strelnych-zbrani.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/analiza-moznych-dopadu-revize-smernice-o-kontrolle-strelnych-zbrani.aspx).

¹⁰⁾ Usnesení vlády České republiky ze dne 14. června 2017 č. 443. *Elektronická knihovna legislativního procesu* [online]. [2017-07-25]. Dostupné na [www: https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIAANGCDBS3](https://apps.odok.cz/attachment/-/down/RCIAANGCDBS3).

¹¹⁾ Věcné shrnutí žaloby. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [2017-08-14]. Dostupné na [www: http://www.mvcr.cz/clanek/cesko-podalo-k-soudnimu-dvoru-eu-zalobu-na-neplatnost-smernice-o-kontrolle-zbrani.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/cesko-podalo-k-soudnimu-dvoru-eu-zalobu-na-neplatnost-smernice-o-kontrolle-zbrani.aspx).

¹²⁾ jehož návrh však zůstal ve fázi připomínkového řízení, viz návrh ústavního zákona, kterým se mění ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb. a jednotlivé připomínky. *Elektronická knihovna legislativního procesu* [online]. [2017-04-02]. Dostupné na [www: https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAGNGZSFW](https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAGNGZSFW).

republiky¹³⁾ (dále jen „návrh ÚZ“), jež byl na třetím čtení Poslanecké sněmovny dne 28. června 2017 schválen a následně 24. července 2017 postoupen Senátu. Senát na schůzi dne 6. prosince 2017 návrh ÚZ neschválil. Tento návrh ÚZ měl umožnit nabývání, držení a nošení zbraní a střeliva za účelem zajišťování bezpečnosti České republiky. Cílem bylo dle předkladatelů umožnit státu využití legálních držitelů zbrojního průkazu kategorie E pro účely bezpečnosti státu a to jak bezpečnosti vnitřní, tak vnější za jejich dobrovolného souhlasu. Podmínky výkonu tohoto práva měly být upraveny zvláštním zákonem. Omezení zmiňovaného práva však mělo být limitováno „nezbytností, ochranou práv a svobod druhých, veřejného pořádku a bezpečnosti, životů a zdraví nebo předcházením trestným činům“. Předkladatelé zdůrazňovali, že přijetím poslaneckého návrhu ÚZ nedojde ke snížení bezpečnosti především z důvodu nastavení přísných bezpečnostních záruk. Kromě stávajících požadavků, které jsou na držitele zbraní kladeny, by pouze přibyla další opatření zajišťující dostatečnou profesionalizaci, např. v návrhu explicitně zmíněné pravidelné povinné střelby, ale také jistá forma institucionalizace.

Návrh ÚZ byl, především politiky, prezentován jakožto řešení problematiké Novely, které by umožnilo nabývat i Novelou zakazované zbraně. S tím však autoři výslovně nesouhlasí. Návrh ÚZ by pouze na ústavní úrovni zakotvoval výjimku danou Novelou, která v bodě 16 výslovně umožňuje členským státům povolit nabývání a držení jinak zakázaných palných zbraní a střeliva z kategorie A pro účely národní obrany, je tedy plně v souladu s evropským právem včetně Novely. S ohledem na aplikační přednost unijního práva před právem národním¹⁴⁾ by tak zvláštní zákon, který měl toto podrobněji upravovat, stále respektoval Novelu.

Nově by pouze byla vyzvednuta stávající zákonná právní úprava týkající se především institutu nutné obrany a krajní nouze¹⁵⁾ na ústavní úroveň, přínos této úpravy by tak pravděpodobně tkvěl pouze ve snaze uklidnit veřejnost a nabídnout jakési politické řešení. Kromě otázky nezbytnosti přijetí této úpravy na ústavní úrovni však samotný text přinášel i řadu interpretačních problémů. Předně nebylo a stále není jasné, jaké povinnosti a jakým způsobem by měly být legálním držitelům zbraní přiděleny, neboť předkladatelé výslovně zmiňovali, že tyto povinnosti by se netýkaly pouze vyhlášení válečného stavu, stavu ohrožení či nouzového stavu, o kterých hovoří Ústavní zákon o bezpečnosti, ale i ostatních, blíže nespecifikovaných situací. Tento problém měl vyřešit zvláštní zákon, který však nebyl spolu s návrhem Novely předložen, což s ohledem na skutečnost, že účinnost návrhu ÚZ by byla stanovena 15. den po přijetí, bylo schopné vyvolat oprávněné obavy. Nebylo jasné, jakým způsobem by byla situace řešena v mezidobí, zda by pro potřeby výkladu byl použit stávající Zákon o zbraních

¹³⁾ Sněmovní tisk č. 1021/0 Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR [online]. [2017-04-02]. Dostupné na [www: https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=1021](https://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=7&t=1021).

¹⁴⁾ Vyslovena již v rozsudku ze dne 15. července 1964,., C-6/64, ECLI:EU:C:1964:66.

¹⁵⁾ § 28, § 29 a § 32 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník *Flaminio Costa proti E.N.E.L.*

či zda by zde byla legislativní mezera. Ani jedno z řešení autoři nepovažovali za zdařilé, neb se tím otevíraly možnosti širokému výkladu. Přitom se jednalo o úpravu, která by vzhledem ke svému charakteru měla být stálá a předvídatelná.

Samotný obsah návrhu ÚZ byl také diskutabilní, neboť by jeho přijetím docházelo k vytvoření ozbrojených skupin občanů, kteří by na jedné straně nebyli součástí ozbrojených složek státu, ale zároveň by přitom vykonávali veřejnou správu. Členové těchto složek – předkladatelé výslovně zmiňovali, že by se nejednalo o domobranu – by byli zvýhodněni oproti jiným držitelům zbrojního průkazu kategorie E a to právě možností nabývat Novelou zakázané zbraně. Stát by zde tak vytvořil výraznou nerovnost založenou nikoliv na schopnostech a zodpovědnosti jedince, ale na členství v určité státem řízené organizaci, jejíž podoba navíc ještě nebyla plně určena.

Autoři jsou si vědomi supremacie státu v otázkách určení podmínek držení zbraní jakožto specifického majetku, zároveň však upozorňují na nutnost odůvodnit regulaci a to tak, aby vzniklé omezení nebylo svévolné.

V současné chvíli je taktéž připravován zákon, pracovně nazývaný „zákon o branných spolcích“, který si klade za cíl vytvořit po vzoru Finska systém aktivní účasti občanů na obraně státu. Záměr byl schválen vládou dne 5. června 2017¹⁶⁾, nyní probíhá široká diskuze, mimo jiné i na sociálních sítích, která se zabývá otázkou, jak by aktivní účast občanů měla vypadat. Předpokládá se zapojení spolků, jejichž předmět činnosti by mohl být užitečný pro obranu státu. Konkrétní podoba ale zatím není známa – připomínkové řízení k návrhu věcného záměru skončilo dne 11. srpna 2017, přičemž věcný záměr zákona byl předložen ministrem obrany v září 2017¹⁷⁾.

6. Závěr

Pro navrhovaná opatření nebyl ze strany žádného orgánu EU předložen statisticky či jinak podpořený důvod. Zkoumaná kritéria kategorizace zbraní pravděpodobně nedosáhnou deklarovaného cíle. Novela působí z hlediska kategorizace zbraní chaoticky, nejednoznačně a některá ustanovení mohou být prakticky neproveditelná.

Vzhledem k vysokému počtu držitelů zbrojních průkazů a zbraní, kterých se s největší pravděpodobností dotkne změna kategorie zbraní dle Novel, lze očekávat řadu doprovodných jevů souvisejících se změnou kategorie značného počtu zbraní, zejména finanční a administrativní zátěž, nárůst černého trhu se zbraněmi a s ním spojené zvýšené riziko kriminality a terorismu.

¹⁶⁾ Usnesení vlády České republiky ze dne 5. června 2017 č. 431 *Elektronická knihovna legislativního procesu* [online]. [2017-08-15]. Dostupné na www: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/IHOAAN595CX3>.

¹⁷⁾ Návrh věcného záměru zákona o připravenosti občanů k obraně státu ze dne 8. září 2017 č. j. OVA 976/17 *Elektronická knihovna legislativního procesu* [online]. [2017-12-21]. Dostupné na www: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=KORNAPGJDLDM>.

Při přerazení velkého počtu zbraní z jedné kategorie do druhé bude přinejmenším nutné ke všem vydat nový průkaz zbraně. Vzhledem k podmínkám kategorizace bude nutné mezi evidované skutečnosti doplnit některé další údaje, zejména jestli byla zbraň vyrobena z původně samočinné zbraně, jaký je obsah zásobníků do ní určených a jaká je minimální délka se sklopenou či zasunutou ramenní opěrkou.

Kategorizace zbraní je prováděna Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva. Ten bude pravděpodobně muset v zákonem stanovené době provést značné množství kusového ověření zbraní. To nejen, že zdrží úřad od vykonávání jeho dalších povinností, ale zároveň poškodí držitele zbraní, kteří nebudou po dobu ověřování zbraní moci tyto zbraně užívat k zákonným účelům.

Jak vyplývá z Analýzy možných dopadů Směrnice, existuje reálná šance přechodu části doposud legálně držených zbraní do ilegality. Aniž by se autoři odvažovali spekulovat o motivech, které by k tomu legální držitele mohly vést, dovolují si upozornit, že tento stav je absolutně nežádoucí. Česká moderní úprava naprosto dostatečným způsobem reguluje a monitoruje trh s legálními zbraněmi a nárůst černého trhu se zbraněmi může v konečném důsledku přinášet další negativní následky, jako nárůst kriminality či usnadnění páchaní teroristických činů.

Novela směrnice č. 91/477/EHS o kontrole nabytí a držení zbraní představená dne 18. listopadu 2015 je tak právní normou diskutabilní nejen z hlediska nutnosti jejího přijetí a samotného legislativního procesu jejího přijetí, ale také s ohledem na její obsah.